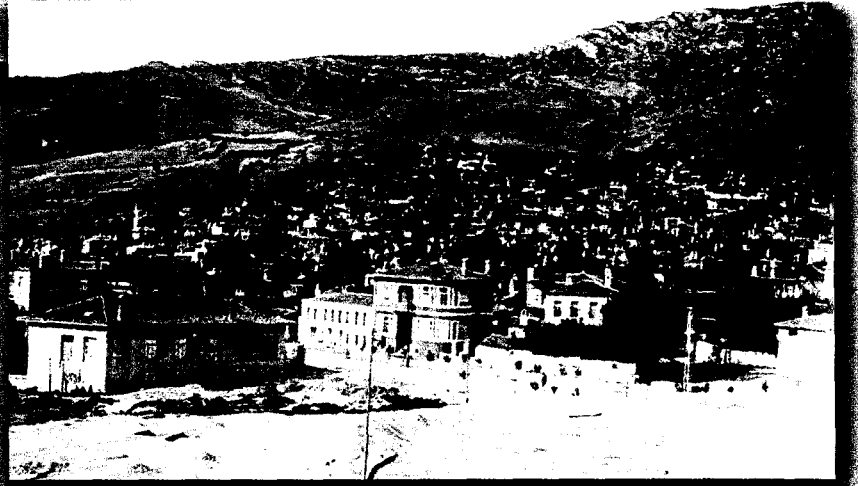
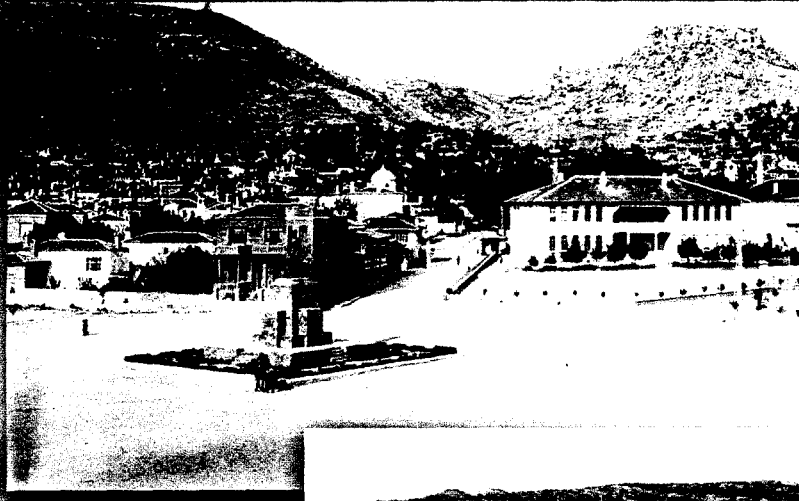

muğla kitabı

Hazırlayan
Ali Abbas Çınar

MARMARİS'TE SOY-SÜLALE ADLARI ÜZERİNE

Doç. Dr. Nerin KÖSE

Türklerin eski hayatlarında "il"ler, siyasi bir topluluk olup "aşiret"lerden, aşiretler "boy" (kabile) lardan, boylar "sop"lardan, soplara "soy" lardan, soylar da "alie" lardan meydana gelmekteydi. Bir başka ifadeyle aşiret, boy, sop, soy ve aileler de "il" in idari bölünüşlerinden biri idi (Gökalp, ss.165-166) Bu bölünüşlerden "soy" bir babanın evlatlarından ve akrabalarından; "sop" da o babanın evlatlarından meydana gelmekteydi. Söz konusu kapalı zümrelerin kadrolarına yabancılar karışmazdı. Çünkü "il", dıştan evlenme (exogamie) kuralına tabiydi (Gökalp, s.165).

Sözünü ettiğimiz idari bölünüşlerden "il ve "aşiret" siyasi bir vasafla sahip olurken "soy" ve "boy" lar, ailevi bir özellik taşımaktaydı. O yüzden bir aile siyasi ya da ailevi, hangisinin özelliği baskın ise, onun adıyla bilinirdi. Mesela Oğuzlarda bir kişi veya aile, "boy"unun adıyla tarif edilirdi (Gökalp, ss.165-166)

Bir kişinin, içinde yer aldığı sülalenin ya da ailenin yani "soy"unun "sop" unun adıyla tanımlanması meselesi bugün Anadolu Türkleri'nde yaşamaya devam etmiştir ve Marmaris'te de benzer bir durum söz konusudur. Nitekim bir kişinin tanımı hala soyuna sülalesine göre yapılmakta; söz konusu kişi ancak soyuyla tanınmakta ve bilinmektedir. Hatta evlenecek bir delikanlı için kız istenmesi durumunda bile damat adayının "kimlerden olduğu" sorulmakta; oğlanın soyunda herhangi kötü bir olay, durum varsa daha başından olumsuz cevap verilmektedir. Sık sık karşılaşıldığı üzere de genç kızlara "Allah soyu soppu belli yerlere kısmet eder inşallah" diye dua edilirken herhangi bir delikanlı iyi bir şey yaptığında ise "ne de olsa soy, sop yerden" şeklinde taktir edilmektedir.

Güzel ilçemizin sosyal ve geleneksel hayatında bu kadar önemli bir yeri olan soy-sülale meselesinden hareketle uzun zamandır sürdürdüğümüz araştırmanın sonucunda ilginç bir tabloyla karşılaştık. Çünkü bazı lakaplar tamamen bir kişinin adını taşımakta; bazıları ise bir soyun ismi olarak karşımıza çıkmaktaydı. Bu yüzden araştırmamız,

I. Kişiyeye ait olan lakaplar,

II. Soya ait olan lakaplar

Şeklinde iki grupta değerlendirmeye karar verdik.

I. KİŞİYE AİT OLAN LAKAPLAR

Bu grupta yer alan adlandırmaları kendi için de dört ait gruba ayırmayı uygun gördük.

A. Kişinin Özelliklerini Yansıtan Lakapları

Gara Zela: Gara Zela (Kara Zeliha) bundan 50 yıl öncesine kadar özellikle zengin kesimin kına gecelerinde ud çalan, ağzından sigarası eksik olmayan bir kadındı. Bugün kendisi değil de kızı ve torunu hayatta olan Gara Zela'ya bu lakabın "çok esmer oluşu"ndan dolayı verildiği söylenmektedir.

Çakal Ünal: Bugün hala hayatta olan, yatlarıyla ilçenin turizmine katkıda bulunan, o yüzden "Ünal Kaptan" diye çağrılan Ünal beye bu lakabın "çok kurnaz, çok akıllı, kandırılmaz hatta herhangi bir işin sonucunu başından tahmin edebildiği" için takıldığı rivayet edilmektedir. Bu arada Ünal beyle kardeş torunları olduğumuzu da belirtelim.

Dıdık Salih: Şuanda hayatta olmayan Salih Bey'in, kendisi ve ailesi ile ilgili duyduğu, gördüğü her konuya saplanıp kalan, "Dıdık" lakabını almasını sebep olduğu, hatta bu saplantının onu kendi kendine konuşmaya götürdüğü bile belirtilmektedir.

Gözlüklü Hüseyin: Marmaris'in gözleri bozuk olması sebebiyle ilk gözlük takan kişisi olduğundan dolayı bu lakabı aldığı belirtilen Hüseyin Bey ilçenin ilk ve tek kırtasiye dükkanına sahipti. Bugün hayatta olmayan söz konusu kişinin gözlüklerinin aynı zamanda onun kibarlığının da sembolü olduğu hala anlatılmaktadır.

Gambi: Kuru zayıf, çelimsiz ve ufak tefek bir insan olan Gambi, babasını erken yaşta kaybettiğinden dolayı da "Gambi" biridir ve bugün hala hayattadır. Gerçek adı ise neredeyse unutulmuştur.

Tomak İlan: Tomak İlan (İlhan)'a ise bu lakap, yüzünün domates (tomak) gibi kıp kırmızı oluşundan dolayı verilmiştir. Kendisi yerli bir filmde figüran olarak da oynamıştır.

Güçük Ali: Ali Bey'in bu lakapla anılmasına sebep ise boyunun çok küçük olması kadar, sık sık kullandığı "her işe gücük gücük (ufak ufak) başlamalı" düşüncesi olduğu söylenir. Bugün hayatta olmayan Ali Bey elli yıl öncesine kadar Marmaris'in tek bakkal dükkanının sahibi idi.

Abbaşın Hapse: Hapse (Hafize) Hanım ilçenin nüfusu henüz 2000'i aşmadığı zamanlarda sadece, erkeklerin girebildiği çarşıda (bugünkü kapalı çarşı) dolaşabilen, ya da erkeklerle konuşabilen tek kadın idi. Özellikle kadın erkek ayırımının fazla olduğu dönemde bu durum ona, "Abbaş" lakabını

kazandırmıştır. Bugün bile serbest tavırlı, erkeklerle serbestçe konuşan hanımlar "Abbaşın Hapse gibi" diye vasıflandırılmaktadır.

Canak İmne: İmne (Emine) Hanım'a bu lakabın dedikoduya olan merakı ve laf taşıması kadar çenesinin hiç durmaması sebebiyle de takıldığı söylenir.

B. Bir Olay Üzerine Alınan Lakaplar:

Goreli Memet: Akrabalarımızdan bir bayanla evli olan Mehmet Bey'e bu lakap, II. Dünya Savaşı'ndan sonra Kore'ye savaşmaya gidip dönmesi üzerine verilmiş olup, bugün de bu adla bilinmektedir.

Yimez Memet: Büyük dayımız olan Yimez (Yemez) Memet'e bu lakabın, görevli olduğu sırada önüne konan kurtlu bir peyniri gördükten sonra bir daha peynir yememesi, hatta görmek bile istememesi yüzünden verildiği anlatılmaktadır. Yimez Memet hala sağdır ve 92 yaşındadır.

Cilveli Naciye: Bugün 60 yaşlarında olan bu hanım genç kız iken biz, çocuk yaşta idik. Her düğünde "Cilveli Naciye" türküsünde oynar ya da özellikle oynatılırdı. Bugün aynı adla anılan Naciye Hanım hala sağdır ve beş erkek evladıyla bir butik işletmektedir.

Kusurabakmaz Saniye: bugün hayatta olmayan Saniye Hanım'ın hergün sabah erkenden ev ev gezdiği, hiç evde oturmadığı, gittiği evin hanımı ona "size de bir türlü geledik" deyince onun "ben kusura bakmam" diye cevap verdiğinden dolayı bu lakabı aldığı; hatta rivayete göre evini gören hiç kimsenin olmadığı rivayet edilmektedir.

Yeni Ali: Marmaris eşrafından olan Ali Bey'in, Gücük Ali'nin dükkanının yanına yeni ve büyük bir bakkaliye açması sebebiyle bu adı aldığı bilinmektedir. Hatta bundan 30-40 yıl önce Gücük Ali'de bulunmayan bazı malzemelerin yeni Alilerde bulunması, şaşırtıcı değildi.

Gofun Duran: Rivayete göre Duran Bey kalıbının adamı değilmiş. İriyarı, güçlü-kuvvetli biri olan Duran'ı güreştirmek isteyen ilçenin ileri gelenleri onun tuşa gelmesi karşısında "Gof" (kof) olarak nitelemişler ve o gün bugündür Gofun Duran diye anılmaktadır.

C. Geline Yere ve Yaşam Şekline Göre Alınan Lakaplar:

Arap Dahir: Halen dört çocuğu ve torunları hala hayatta olan Dahir (Tahir) Bey, Antakya'dan Marmaris'e göç etmiş olup, renginin esmer oluşu yanısıra geldiği sırada Arapça konuşuyor olmasından dolayı bu adla tanınır olmuştur. Bugün hayatta olmayan Dahir Bey'in Antakya'daki Nusayrilerden olduğunu tahmin ediyoruz.

Dağlının Memet: Anne tarafından dedemiz olan bu kişi iyi at binen ve sık sık dağa çıkarak avlanan, hangi dağda av ve güreş varsa oraya çağrılan

Memet Bey'in bu lakabı, zamanının çoğunu evinden çok dağlarda geçirmesi sebebiyle aldığı söylenmektedir.

Davazlı İsmail: Davaz (Tavas) dan gelerek Marmaris'e yerleşen İsmail Bey ise geçimini dokuma kumaşlar sattığı dükkanından sağlamış olup, kendisi bundan 30-35 yıl önce aramızdan ayrılmıştır.

Barba İsmail: Rum asıllı olan İsmail Bey'e bu lakabın daha çok etnik durumundan dolayı verildiği belirtilir.

D. Uğraşılan Mesleğe Göre Alınan Lakaplar:

Hayriye Molla: Bundan 47-50 yıl öncesine kadar Hayriye Hanım, çocuklar kur'an öğreten bir kadın olup uzun süre ilçenin tek hocası idi. Hatta onun Atatürk dönemine kadar maaşını altın olarak aldığı da söylenir. Ancak Arapça üzerindeki bilgisi onu zamanla, büyü yapmaya kadar götürdü. Özellikle sevda büyüü ya da birisi için iki sevgiliyi ayırma gibi konularda çok usta idi. Onun büyü yapmak için "tuvalette kur'an'ı tersinden okuduğu" bile söylenirdi. O yüzden anneannem, "öbür tarafta onun yatacağı yer yok" diyerek salavat getirirdi.

Arabacı Şevket: Halamın eşi olan bu bey at arabası ile inşaatlara taş, kum, çimento taşırdı. Kendine iyi bakan, yakışıklı bir beyefendi olan Şevket Bey'in çapkınlığı ise dillere destandı.

Gulle Mustafa: Güreşçiliği, savaşmaktaki ustalığı bir yana Mustafa Bey, en çok gülle atması ile ünlü idi. Onun savaş yıllarında gençlere gülle atmayı öğrettiği ve bu esnada yaşadıkları, uzun zaman anlatılmıştır. Kısacası, "gulle" lakabı, ona "gülle" kelimesinin halk ağzında "gulle" olarak söylenmesiyle verilmiştir.

Babuççu Hasan: Günümüzdeki teknolojik düzenin olmadığı dönemlerde Hasan Usta, ısmarlama ayakkabı yapar, yıprananlarını ise tamir ederdi. Akrabalarımızdan olan Hasan Bey bugün hayatta değildir ve çocukları hala "babuççu Hasan'ın ..." diye tanınmaktadır.

Tahsildar Murat: Uzun yıllar tahsildar olarak (vergi toplama memuru) olarak görev yapan ve bu nedenle at üstünde köy köy dolaşan Murat Bey, bundan 35 yıl önce aramızdan ayrılmıştır.

Sütçü Dudu: Dudu Hanım uzun yıllar beslediği ineklerinin sütünü satarak hem geçimini sağlamış; hem de ilçenin süt ihtiyacını karşılamıştır. Sütçü lakabı da, yaptığı işten dolayı verilmiştir.

Çıkkıç Kemal: Marmarislilerden kimin çıkığı-kırığı olursa tedavi eden ve bu konuda tek kişi olan Kemal Bey boynundaki guatrı ile de bilinirdi.

Ebe Aliye: Uzun yıllar Marmaris'in tek ebesi olan Aliye Hanım oldukça uzun bir ömür sürmüş olup, bilgisi ve görgüsü ile de önde gelen kişilerdendi.

Fırıncı Kemal: Çocukluğumda ekmek, herkesin kendi evinde yapılır; ilk defa Kemal Bey tarafından açılan fırında da (evlerde elektrikli fırın olmadığından) börek, baklava, kadayıf, sura vb. yiyecekler pişerdi. Bir müddet sonra söz konusu kişi "çarşı ekmeği" denilen fırın elmeğini de çıkarmaya başlamıştır. İlçede "içi boş" adı verilen "beze"lerinin tadı, bugün bile konuşulmaktadır.

Tavukçu Yaşar: Bir dönem komşuluk yaptığımız Yaşar Bey'in tavukları besili ve çok yumurtlayan cinsten olup, herkes tarafından tercih edilirdi. Ancak onun "tavukçu" olarak adlandırılmasında yetiştirdiği tavukların niteliğinden çok, onlara olan düşkünlüğünün sebep olduğuna dair rivayetler de vardır.

Balıkçı Kemal: Halkın süngercilikle geçindiği, balığı ise "yemek için" avladıkları dönemlerde Kemal Bey bu işin ticaretini yapan ilk kişi olarak, hafızalardan silinmemiştir.

Borozancı İsmail: Uzun yıllar Marmaris'teki gerek sünnet, gerekse evlenme törenlerinde borozan çalan İsmail Bey gösterişli göbeği ve güzel oyunu ile de göz doldururdu.

Salih Usta: Marmaris'in en renkli yüzlerinden biri olan, Salih Bey'in iyi bir inşaat ustası olduğu, özellikle ördüğü duvarın, yaptığı çatının kimse tarafından yapılamayacak ustalıkta olduğu hala söylenmektedir.

Ondülecî Hayriye: Söylendiğine göre Marmaris'in ilk kadın berberi, Hayriye Hanım'dır. Ancak bugünkü anlamda kadın berberliği olmadığı zamanlarda Hayriye Hanım, sadece mizamplici (ondüle) yaparmış.

II. SOYA AİT OLAN LAKAPLAR

Bu gruba giren lakaplar, ise beş grupta değerlendirmeyi uygun bulduk:

A. Soyun Özelliğini Yansıtan Lakaplar:

Mantıklar: Eski Türklerdeki "Aksakal" lar gibi ilçenin ve ilçelilerin problemlerini çözülmesinde rolleri olan, doğru ve yerinde karar verebilen bir aile olduklarından dolayı bu adla anılır olmuşlardır. Hala Marmaris'in köklü ailelerinden biri olan Mantıkların ilçenin ekonomisine katkıları da göz ardı edilemez.

Keyifliler: Anlatılanlara göre bu soyun erkekleri yan gelip nargile tokurdanmayı, kahveyi hüpürdeterek içmeyi, oturmak yerine uzanarak konuşup-sohbet etmeyi seven kimselermiş. Son derece keyiflerine ve rahatlarına düşkün olan bu ailenin en ünlü siması Keyiflinin Ahmet olup, kendi adını taşıyan torunu-ise bugün kuyumculuk yapmaktadır.

Kısalar: Anlatılanlara göre Kısalar sülâlesinin erkekleri hep kısa boylu imiş. Kadınlarının uzun boylu oluşu yanında son derece dikkati çeken bu

durum, bu soyun "Kısalar" olarak adlandırılmasına yol açmış; uzun yıllar bugün Barlar Sokağı adıyla bilinen Kısa Yol, mevkiinde oturmuşlardır.

Guzubaşlar: Erkekleri de, kadınları da kıvırcık kuzu gibi kıvırcık saçlı olan Guzubaşlardan bugüne kadar düz saçlı hiç kimsenin olmadığı; bu adın da tamamen saçlarının şeklinden dolayı aldıkları anlatılmaktadır.

Tülübaldırlar: Rivayete göre bu sülâlenin erkeklerinin bacakları olağandan daha tüylü olduğu için zamanla bu adla anılır olmuş; günümüzde de hala bu şekilde tanınıp bilinmektedirler.

Marizler: Edindiğimiz bilgilere bakılacak olursa Marizlerin soyundaki herkes çabuk yorulan, ağır işe gelemeyen, sık sık hastalanan marazlı (hastalıklı) kimselermiş "Mariz" teriminin ,hakl arasında "nanemolla" (çıtkırıldım) anlamında kullanıldığı hatırlanacak olursa Marizler adının ne sebepten yakıştırıldığı ortaya çıkacaktır.

Gurnazlar: Bu sülâlenin adamları ticarete olan yatkınlıkları, her işin üstesinden gelmekteki maharetleri, para getirecek işlere yatırım yapmaları ile bilinirlermiş. Hatta söz konusu özelliklerinin zamanla kadınlarına bile geçtiği belirtilen Gurnazlar, bugün de aynı şekilde tanınıp bilinmektedir.

Durmazlar: Bu sülâlenin kadınlarının, özellikle de erkeklerinin çok çalışkan, boş durmayı sevmeyen, biraz sinirli, oldukça aceleci oldukları; "Durmazlar" lakabının bu özelliklerinden dolayı verildiği bugün bile konuşulmaktadır.

Meccedler: Bizim de anneannemiz tarafından içine dahil olduğumuz Meccedler, kadınlarının tutumluluğu, temizliği ile tanınırlar. Meccedlerden kız almak, oğlan tarafının ekonomik seviyesinin yükseleceğine işarettir. "Mecced" kelimesinin ise "Mecidiye" den ileri geldiği; tutumlu olmayı ifade ettiği bilinmekte ve kabul edilmektedir.

Gocabıyıklılar: Denilenlere göre gür ve pala bıyıklarıyla tanınan bu sülâlenin adamları bu özellikleri kadar sık sık "bıyık yarışırma" ya kalktıklarından dolayı da bu lakapla anılır ve tanınır olmuşlardır.

Acarlar: Kadınları da, erkekleri de eline-ayağına çabuk, eteği belinde kimseler olan Acarların işlerindeki titizliği ve güvenilir oldukları sık sık dile getirilmektedir.

Garabağlılar: Oldukça geniş ancak verimsiz tarlaları olan Garabağlıların bu lakabının bu sebeple çok üzülmeleri kadar, karalar bağlamalarıyla ilgili olduğu yönünde rivayetler vardır. Garabağlılar bugün, ticaret yapan, arıcılıkla uğraşan bir sülâledir.

Sarıoğulları: Bu sülâlenin erkeklerinin sarı benizli, sarı saçlı, açık renk gözlü oldukları; lakaplarının da bu özelliklerinden geldikleri belirtilmektedir.

Sarioğulları Marmaris'e ilk dolmuşu getiren ve yıllarca bu işi tek başına sürdüren sülaledir.

Çakallar: Özellikle erkeklerinin çok akıllı, her şeyi bilen (halk ağzında "çakallayan"), başkaları tarafından kandırılmayan kimseler olduklarından dolayı bu lakabı aldıklarına ilişkin bir rivayet vardır. Bugün bile akıllı, fakabasmaz kimseleri "Çakalların yemeğini yemiş, suyunu içmiş olmalı" şeklinde değerlendirirler.

Sarılar: "Sarioğulları"nın tersine bu sülâlenin kadınlarının sadece saçları, tenleri değil, kaşları da sıridir. Yani bu lakap söz konusu sülâleye kadınlarının fizik özellikleri yüzünden verilmiştir.

Gocabaşlar: Denilene göre Gocabaşlar, sülâfenin kadın ve erkeklerinin kafalarının normalden iri olmaları sebebiyle bu lakapla anılır ve tanınır olmuşlardır.

Akbaşlar: Söz konusu lakabın bu sülâleye bir rivayete göre bu sülâleye saçlarının erkenden beyazlamaları, bir rivayete göre de beyaza yakın çok açık sarı oluşu sebebiyle verildiği belirtilmektedir.

Kâmilalar: Kamil Bey gerek malı mülkü, gerek tavrı, duruşu ve konuşmasındaki emredici havası, gerekse Marmaris'in sabun, zeytinyağı, pirinç, deterjan gibi ilçede yetiştirilmeyen malzemeleri satan ilk ve uzun süre tek kişisi olması dolayısıyla "ağa" olarak nitelendirilmiştir. Bugün benzincilik, otelcilik gibi pek çok işte ilçe ekonomisinin nabzını tutmaktadır.

Haşmetler: Sülâleye bu adın, erkeklerinin, özellikle de kadınlarının iri-yarı yapıları dolayısıyla verildiğine dair bir rivayet, bugün bile anlatılmaktadır.

B. Bir Olay Üzerine Alınan Lakaplar:

Hacumarlar: Bundan yıllarca önce Ömer adlı bir ilçeli hacca gitmiş ve ondan sonra onun soyundan gelenlere "Hacumarlar" (Hacı Ömerler) denilmeye başlanmıştır.

Haceptiler: Bizim de hısmımız olan Apti Bey Marmaris'te hacca ilk giden kişiler arasında yer aldığından hacdan dönüşünden sonra "Hacepti" (Hacı Apti) olarak tanınmaya başlamış hatta Ege ve Akdeniz Bölgesinin güzel sarmaşığı "begovilya" adlı çiçek, ilçeye onun tarafından getirildiğinden "Hacepti Çiçeği" adıyla bilinir olmuştur.

Beşbinlikler: Rivayete göre bir dönem piyangodan 5.000 TL. çıkan bu aile, o günden itibaren "Beşbinlikler" olarak adlandırılmaya başlamıştır. Bugün "Beşbinlikler" benzincilik, otelcilik gibi sahalarda ilçenin önde gelen kesimini teşkil etmektedir.

Kıymıkçılar: Eskiden hem ısınma, hem de yemek ve ekmek yapımında kullanılan ocaklarını kıymık (ufak ağaç veya tahta kırıntıları) toplayarak

yakmayı adet haline getiren bu ailenin fertleri, o gün bugündür "Kıymıkçılar" olarak tanınmaktadırlar.

Eskiler: Anlatılanlara bakılacak olursa senelerce önce kollar-yakaları yırtık, eski-püskü bir kıyafetle dolaşmayı adet edinen, hatta önemli günlerde de bu alışkanlığını sürdüren bir hemşerimizle yakınları günümüzde bile bu adla bilinmekte ve aranmaktadırlar.

C. Geline Yere ve Yaşam Şekline Göre Alınan Lakaplar:

Arap Dahirler: İlçeye Antakya'dan gelip yerleşen ve bir dönem sürekli Arapça konuşup, Türkçe'yi daha sonra öğrenen Arap Tahir'in soyu, kendi adıyla bilinir olmuştur.

Davazlılar: Tavas'tan gelip Marmaris'e gelen İsmail Bey ve ailesi, uzun süre halı ticareti ile uğraşmış; ilçede gelin olan her ailenin halı ihtiyacını, o temin etmiştir.

Dağlılar: Bizim anne tarafından dedemiz olan Mehmet Bey aslında yörüktür. Anadolu'daki iskan programı sırasında Ege Bölgesine gelip yerleşerek hem bağ-bahçe işleriyle meşgul olmuş, hem de pehlivanlık yaparak dağlarda nam salmıştır. Eski yörük hayatını sık sık ata binip dağlara çıkarak hatta birkaç gün evine dönmeyerek geçiren Mehmet Bey ve onun soyundan gelenler "Dağlılar" olarak tanınmaya başlamıştır.

Şamşamlar: Uzun yıllar önce Şam'dan geldikleri için bu adla tanınan Şamşamlar denilenlere bakılacak olursa Marmaris'e gelmeden önce kısa bir müddet Antakya'da da ikamet etmişlerdir.

D. Uğraşılan Mesleğe Göre Alınan Lakaplar:

Kontiler: Rivayete göre Kontiler, Marmaris'te ilk kundura (ısmarlama ayakkabı) yapımını gerçekleştiren kimsenin soyundan gelmektedir. Kundura kelimesinin halk ağzındaki söylenişi olan "kontire", zamanla "konti" olarak kısalmış; bu sülâleye de "Kontiler" denilmiştir.

Akideler: İlçemizi günümüzde "Konya şekeri" veya "Mevlâna şekeri" olarak da bilinen akide şekeriyle tanıştıran ilk aile olmaları, onların "Akideler" olarak tanınmalarına sebep olmuştur. Bir rivayete göre de bu ailenin kızlarının teni, akide şekeri gibi bembeyaz olduğundan dolayı bu şekilde bir lakap takılmıştır.

Tahtakıranlar: Denilenlere bakılacak olursa bu sülâle önceleri tahta ve odun kırarak hayatlarını kazanırlarmış. Kaloriferlerin icat edilmediği dönemlerde oldukça revaçta olan bu geçim kaynakları onların "Tahtakıranlar" olarak adlandırılmalarına sebep olmuştur.

Çıkrıkçılar: Uzun zaman çıkrık yapıp satarak geçinen bu aile ipliklerin, yünlerin fabrikada hazırlanmadığı dönemlerde aranan tek isim imişler. Bizim

de hismımız olan bu aile bugün, Marmaris'in köklü sülâlelerinden biri olarak bilinmektedir.

Tokalaçlar: Çamaşır makinalarının olmadığı ve çamaşırların tokaç ("tokuç" da denilmektedir) ile yıkandığı zamanlarda bu aile, tokaç yapıp satarak geçinirlermiş. "Tokaç" ın zamanla halk ağzında "tokalaç" haline gelmesi sebebiyle söz konusu sülâle günümüzde bile "Tokalaçlar" adıyla anılmaktadır.

Kaptanlar: 1955-1960 yıllarından itibaren kendini gösteren ilçe turizmine bu aile ilk yatı alıp turist gezdirerek katkıda bulunduğundan dolayı hala bu adla tanınmaktadırlar.

Kromerler: Uzun süre bir Alman firması ve Ali Sait Paşa ile ortak olarak, Gökova tarafındaki krom madenlerini, işletmişler; halk da onları "Kromerler" olarak adlandırmıştır. Üstelik Kromerlerden Suat Marmaris'in ilk öğretmenlerindendir ve Atatürk'le çekilmiş resimleri bile vardır.

E. Soyadlarına Göre Alınan Lakaplar:

Karşılarna açıklama ve anekdot koymayacağımız bu bölümdeki lakapların da, en az diğerleri kadar çok ve renkli olduğu görülecektir. Soyadlarından türeyen bu lakapların her hangi bir kişinin işindeki, ailesindeki kısacası sosyal ortamdaki yeri ve önemiyle doğrudan bağlantılı olması ise, işin bir başka boyutudur:

"Karasulu"lar,

"Cıga"lar,

"Çaprak"lar,

"Ayyıldız"lar,

"Gökmen"ler,

"Balcı"lar,

"Dağlı"lar,

Bu konuda sonuç olarak diyebiliriz ki: aşağıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere gerek kişiye bağlı olan, gerekse sülâleye bağlı olan lakapların çoğunu kişinin ya da sülâlenin özellikleriyle mesleklerini yansıtanlar teşkil etmekte; bir olay üzerine veya kişinin ya da sülâlenin yaşam şekli ile geldiği yeri belirtenler ise azınlıkta kalmaktadır. Soyadına bağlı olarak ortaya çıkan lakaplara bakıldığında da bu tür adlandırmaların sadece sülâle isimlerinde söz konusu olduğu görülmektedir.

Eski Marmaris eşme Meydanı (Bugünkü Şadırvan)

Eski Marmaris'ten bir görünüş

MARMARİSTE SÜLÂLE İSİMLERİ

KİŞİYE AİT OLAN LAKAPLAR				SOYA AİT OLAN LAKAPLAR				
Çiçinin özelliğini yansıtanlar	Bir olay üzerine alınanlar	Gel. yere ve yaşam şek. bağlı olanlar	Uğraşılan mesleğe göre alınanlar	Soyun özelliğini yansıtanlar	Bir olay üzerine alınanlar	Gel.yere ve yaşam şek. bağlı olanlar	Uğraşılan mesleğe göre alınanlar	Soyadlarını yansıtanlar
Gara Zela	Goreli Memet	Arap Dahir	Hayriye Molla	Mantıklar	Hacumarlar	Arap Dahirler	Kontiler	Karasulu
Çakal Ünal	Yımez Memet	Dağlının Memet	Arabacı Şevket	Keyifliler	Haceptiler	Davazlı	Akideler	lar
Dıdık Salih	Cilveli Naciye	Davazlı İsmail	Gulle Mustafa	Kısalar	Beşbinlikler	lar	Tahta	Cıgalar
Gözlüklü Hüseyin	Kusurabakmaz Saniye	Barba İsmail	Babuççu Hasan	Guzubaşlar	Kıymıkçılar	Dağlılar	kıranlar	Çapraklar
Gambi	Yeni Ali		Tahsildar Murat	Tülübalırlar	Eskiler	Şaşmam	Çıkrık	Ayyıldızlar
Tomak İlan	Gof'un Duran		Sütçü Dudu	Marizler		lar	çılar	Gökmen
Gücük Ali			Çıkıkçı Kemal	Gumazlar			Tokalaçlar	ler
Abbaşın Hapse			Ebe Aliye	Durmazlar			Kaptanlar	Balcılar
Çanak İmne			Fırıncı Kemal	Meccedler			Kromerler	Dağlılar
			Tavukçu Yaşar	Gocabıyıklılar				
			Balıkçı Kemal	Acırlar				
			Borozancı İsmail	Garabağlılar				
			Salih Usta	Sarıoğulları				
			Ondüleci Hayriye	Çakallar				
				Sarılar				
				Gocabaşlar				
				Akbaşlar				
				Kamilalar				
				Haşmetler				

KAYNAKÇA

Ziya GÖKALP "İslamiyetten Evvel Türk Devleti" Türk Medeniyeti Tarihi. Cilt: II (Haz: Fikret Şahoğlu) 1974. İstanbul: Türk Kültür Yayını 5-13 Toker Matbaası

KAYNAK ŞAHISLAR:

- 1- Adı- Soyadı : Türkan Alper
Cinsiyeti : Kadın
Doğum Yeri : Marmaris
Doğum Yılı : 1930
Tahsili : Ortaokul
İkamet Yeri : İzmir
- 2- Adı- Soyadı : Hasan Yayın
Cinsiyeti : Erkek
Doğum Yeri : Marmaris
Doğum Yılı : 1967
Tahsili : Yüksekokul
İkamet Yeri : Marmaris
- 3- Adı- Soyadı : Figen Özalp
Cinsiyeti : Kadın
Doğum Yeri : Marmaris
Doğum Yılı : 1970
Tahsili : İlkokul
İkamet Yeri : Marmaris
- 4- Adı- Soyadı : Şerife Dülger
Cinsiyeti : Kadın
Doğum Yeri : Marmaris
Doğum Yılı : 1925
Tahsili : İlkokul
İkamet Yeri : Marmaris
- 5- Adı- Soyadı : Nahide Candan
Cinsiyeti : Kadın
Doğum Yeri : Marmaris
Doğum Yılı : 1932
Tahsili : İlkokul
İkamet Yeri : Marmaris